

DOI : 10.33274/2079-4762-2022-52-2-52-58

JEL : L10

УДК 338.001.36

Клевцов Є. Г.,
асистентДонецький національний університет економіки і торгівлі
ім. М. Туган-Барановського
Кривий Ріг, Україна,
e-mail: klevcov_eg@donnuet.edu.ua**Філіппова О. Ю.,**
магістрант

e-mail: fillipova@donnuet.edu.ua

ДІЯЛЬНІСТЬ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

UDC 338.001.36

Klievtsov Ye. G.,
Assistant ProfessorMykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University of
Economics and Trade, Kryvyi Rih, Ukraine
e-mail: klevcov_eg@donnuet.edu.ua**Filippova O. Yu.,**
Master

e-mail: fillipova@donnuet.edu.ua

**RESTAURANT BUSINESS ACTIVITY IN UKRAINE UNDER THE CONDITIONS
OF MARITAL STATE**

Мета. Метою статті було дослідження діяльності ринку ресторанного бізнесу в Україні в умовах воєнного часу, можливості функціонування ресторанного бізнесу в умовах воєнного стану, визначення основних факторів впливу на ситуацію, аналіз наслідків повномасштабного вторгнення на діяльність закладів ресторанного бізнесу, а також визначення ключових факторів впливу, що допоможуть закладам ресторанного бізнесу втриматися на ринку і забезпечити відповідну конкурентоспроможність, щоб втриматися на ринку ресторанних послуг.

Методи. При дослідженні функціонування ринку ресторанного бізнесу України останніх років використовувалися такі емпіричні та теоретичні методи дослідження як:

Спостереження — за динамікою розвитку ресторанного бізнесу України для виявлення змін.

Дедукція — для виявлення факторів, що впливають на діяльність ресторанного бізнесу.

Аналіз — визначення причин впливу отриманих факторів на ринок ресторанного бізнесу.

Порівняння — для визначення результатів впливу отриманих факторів на функціонування ринку ресторанних послуг.

Результати. Було досліджено динаміку діяльності підприємств роздрібної торгівлі, зокрема ресторанного бізнесу. Результати досліджень демонструють різкий спад підприємств роздрібної торгівлі, що, в порівнянні лютого 2022 року (до воєнної інтервенції) по червень 2022 року, збитки склали 11011,2 млн гривень, що дорівнює 13,9 %, а в особливості ресторанного бізнесу, як основні фактори впливу були виділені масову еміграцію українців, диверсифікацію витрат громадян і втрата робочих місць українцями. Було визначено області в яких ресторанний бізнес постраждав найбільше і в яких зазнав найменших втрат.

Ключові слова: ресторанний бізнес України, заклад ресторанного господарства, громадське харчування, ринок ресторанних послуг, ресторанний бізнес в час воєнного стану, підприємства роздрібної торгівлі.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день криза, яка пов'язана з повномасштабним вторгненням в Україну стала найбільшим викликом для закладів харчування в країні, що і призвело до закриття більшості закладів ресторанного господарства і як результат — до банкрутства. Дивлячись на такі умови заклади

харчування шукають та знаходять шляхи вирішення цієї проблеми. Ресторанний бізнес є одним з сфер економіки на міжнародному рівні.

Ситуація яка склалася на сьогоднішній день спонукає заклади харчування адаптуватися до наявних умов, враховуючи ризики та загрози які можуть, через війну погіршитися,

зорієнтувати увагу на потребах споживачів та на трендах в індустрії гостинності. Якщо під час пандемії споживачі боялися відвідувати заклади ресторанного господарства, тому що могли захворіти, то після повномасштабного вторгнення кількість клієнтів зменшилася ще більше ніж у період пандемії. Через відсутність роботи, відтік населення, постійні обстріли та падіння зарплат призвело до того, що українці не в змозі повернутися в повному масштабі до колишніх звичок, у тому числі відвідувати ресторани, кафе бари і т. д. Пріоритетні напрямки, які важливі для розвитку ресторанної індустрії є ступінь техніко-економічного аналізу послуг представлених ресторанним закладом та забезпечення напрямків ресторанної індустрії, щоб вона була зорієнтована на реалізацію поставлених цілей та механізмів знаходження для їх досягнення

Аналіз досліджень та публікацій. Вітчизняні діячі і науковці які зробили внесок щодо особливостей розвитку ресторанного бізнесу — це Л. Нечаюк, О. Головка, О. Юрченко, Г. Круль, О. Борисова та ін. С. Е. Баженова, Ю. Ю. Пологовська, І. Г. Канцур визначають, що політична та економічна нестабільність яка присутня в Україні, військова агресія з боку ворога позначаються негативно на динаміці розвитку, тому для вирішення таких проблем потрібно впроваджувати проекти та програми щодо підтримки готельно-ресторанної індустрії зі боку організацій на міжнародному рівні.

Виклад основного матеріалу. 24 лютого 2022 року відбулося повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну, в той же день Президент Володимир Зеленський підписав Указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», воєнний стан запроваджується з 5:30 24 лютого 2022 року і триває до грудня 2022 року, з можливим його подальшим продовженням [1].

Військова інтервенція поставила під загрозу всю економічну діяльність України, в тому числі і ресторанна галузь країни.

Жоден заклад харчування не був готовий до роботи в таких умовах. В деяких закладах працювала доставка їжі, але вона не могла покрити всіх збитків, які понесли заклади ресторанної індустрії.

Ресторанний бізнес як такий (тобто діяльність ресторанів та кафе) охоплюється по наших нормативах ширшим поняттям

ресторанного господарства (синонім — громадське харчування), що включає, зокрема, фабрики-кухні, ресторани, бари, кафе, магазини кулінарних виробів тощо (п. 1.5 Правил №219). Згідно з п. 1.3 Правил №219, ресторанне господарство — це вид економічної діяльності суб'єктів господарства з надання послуг із задоволення потреб споживачів у харчуванні з організацією дозвілля або без нього [2; 14].

І оскільки продукція ресторанів, як і куповані товари, продається безпосередньо споживачам, робиться це так, як у роздрібній торгівлі взагалі. Згідно з ч. 1 ст. 698 ЦКУ, за договором роздрібною купівлі-продажу продавець, що здійснює підприємницьку діяльність з продажу товарів, зобов'язується передати покупцеві товар, який зазвичай призначається для особистого, домашнього чи іншого використання, не пов'язаного з підприємницькою діяльністю, а покупець — прийняти товар та оплатити його. Договір роздрібною купівлі-продажу є публічним (ч. 2 ст. 698 ЦКУ), тобто договором, в якому одна сторона — підприємець — узяла на себе зобов'язання здійснювати продаж товарів, виконання робіт чи надання послуг кожному, хто до неї звернеться (роздрібна торгівля, готельне обслуговування тощо) (ч. 1 ст. 633 ЦКУ) [2].

За даними статистичної служби України втрати підприємств роздрібною торгівлі склали 27 273 млн грн. Більш детально побачити дані можна в табл. 1.

Дані державної служби статистики України свідчать про те, що роздрібна торгівля понесла тяжкі збитки через воєнну інтервенцію. В порівнянні лютого 2022 року (до воєнної інтервенції) по червень 2022 року, збитки склали 11011,2 млн гривень, що дорівнює 13,9 %, що не є кінцевим показником року, оскільки воєнні дії продовжуються, а країна-агресор руйнує критичну інфраструктуру від якої залежить діяльність всього спектру ринку ресторанного бізнесу.

Як зазначала Юлія Савостіна — лідерка проекту Made in Ukraine: «Станом на зараз, близько 40 % всіх малих та середніх бізнесів закрились. До кінця року ми очікуємо, що ця цифра виросте до 50 %» [4].

Андрій Магалецький каже, що термін стратегічного планування у більшості ресторанів зараз — не більше тижня, а для деяких — 2–3 дні. Основна комерційна задача

Таблиця 1

Дані державної служби статистики України про «Оптовий та роздрібний товарооборот підприємств оптової та роздрібної торгівлі» за січень-червень 2022 р. (складено на основі [3])

Показник	Місяці 2022 року з січня по червень					
	Січень 2022р./ January 2022	Лютий 2022р./ February 2022	Березень 2022р./ March 2022	Квітень 2022р./ April 2022	Травень 2022р./ May 2022	Червень 2022р./ June 2022
Індекс фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі						
До відповідного періоду попереднього року	118,0	108,2	63,7	67,3	70,4	69,9
До попереднього місяця	81,5	92,8	66,1	99,4	111,6	101,2
Роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі (юридичних осіб), млн. грн	89294,3	84157,6	56884,6	59490,9	69577,7	73146,4
Індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту (у порівнянних цінах), %						
До відповідного періоду попереднього року	114,4	104,4	59,6	62,1	67,6	68,8
До попереднього місяця	79,3	92,4	64,0	100,8	113,3	101,6

для бізнесу — вижити, адже деякі заклади було знищено фізично [4].

Співзасновниця Національної ресторанної асоціації України Ольга Насонова каже, що: «Ринок зменшився приблизно на 25 % порівняно з лютим 2022 року. У деяких областях падіння ринку становило понад 50 % (Харківська, Миколаївська, Запорізька, Луганська області), у Київській, Одеській, Дніпропетровській областях — падіння до 30 %» [5].

З кожним днем робота закладів харчування, що повертаються на ринок ресторанного бізнесу зростає. На разі в країні працюють заклади в тих районах країни, де не йдуть активні бойові дії. Наприклад, в Івано-Франківській області працює 72 % закладів, в Закарпатській області працює 84 % закладів, а от в Київській області відкрито всього на всього 16 %. Таким чином заклади ресторанного господарства намагалися й намагаються переорієнтуватися на нові умови ведення бізнесу в ресторанній індустрії. Адаптована стратегія кожного закладу харчування є унікальною, проте кожна з них є схожою між собою, тому що застосовують схожі методи реорганізації діяльності. Більша кількість закладів ресторанного господарства відновили свою роботу — це приблизно 81 %, окрім областей де ведуться активні бойові дії [6].

Через такі умови ресторанна індустрія вимушена була змінити свій формат роботи зі споживачами. Були запроваджені нові пропозиції для відвідувачів задля їхньої безпеки та підтримки іміджу свого закладу.

За перші дні повномасштабної війни заклади ресторанного господарства почали закриватися для простого населення, але для військових та нужденних були відкриті деякі заклади, які надавали послуги харчування. Їжу готують для людей які втратили домівку через ракетні удари, для військових та лікарів. Послуга харчування для таких соціальних груп населення надається безкоштовно.

Важкий стан ресторанного бізнесу в Україні можна пояснити тим, що через військову інтервенцію звичний режим життя українців був змінений, оскільки за офіційними даними Україну вимушено покинуло 11,7 млн українців, що становить майже третину від всього населення країни.

«Споживачі — це всі ми» — саме таке значення цьому терміну надавав 35-й президент Сполучених Штатів Америки Джон Фіджеральд Кеннеді, що є узагальненою істиною, оскільки кожен громадянин може стати тією особою, яка буде купувати товари чи послуги. Це може бути через день, тиждень або роки. Тому кожен громадянин для

підприємства має бути потенційним споживачем [7].

На кінець травня 2022 року в Україні закрилися 37% закладів громадського харчування. Сектор втратив до 60% працівників, а прибутки скоротилися в половину або й більше. «На жаль, великі підприємства стали мішенями для обстрілів, тож у майбутньому буде потрібна децентралізація стратегічних запасів. Окрім того, значну частину врожаю не вдалося зібрати чи вона взагалі була знищена через замінування, бойові дії тощо», — зазначає представниця ГО «Національна асоціація громадського харчування» Марія Флейчук [8].

Майже з перших днів війни в Україні заклади ресторанного господарства на чолі з волонтерами почали готувати обіди, попит на які був значним. На сьогоднішній день українська ресторанна Асоціація працює з 70 закладами, які займаються приготуванням волонтерськими обідами [9]. Кожного дня готують приблизно 15 тисяч порцій. Однією з головних проблем з якою стикаються заклади харчування — це нестача кадрів.

Таким чином можна зазначити, що воєнна інтервенція російської федерації лишила ринок ресторанного бізнесу України 27,7 % від своїх потенційних споживачів.

Важкий стан ресторанного бізнесу України також погіршений тим, що в Україні через воєнні дії багато тисяч українців лишилися заробітку, через що були вимушені диверсифікувати свої витрати зосередившись лише на найбільш важливих для життя товарів.

У перші два тижні війни продукти у заклади харчування надходили безкоштовно від волонтерських рухів, але потім люди почали передавати продукти харчування на безкоштовній основі не так активно як в перші дні війни, через що робітники Асоціації почали шукати фінансову допомогу ззовні. Кілька великих організацій та партнери Європейського союзу одразу ж підтримали українську Асоціацію [9].

На сьогоднішній день заклади ресторанного господарства які входили до Асоціації почали працювати на середній чек та виплачувати заробітну плату своїм працівникам, так як вони працювали на волонтерських засадах.

За даними системи обліку для ресторанів Poster, українські ресторатори у квітні робили вибір на користь невеликих та більш гнучких форматів: кав'ярень, кафе, пекарень та фастфуду. Найгіршу динаміку

відкриттів у квітні-травні показали бари. Якщо нових кав'ярень та кафе в цей період стало тільки вдвічі менше, ніж у минулому, то кількість нових барів впала в 4 рази, зокрема, через заборону продажу алкоголю в багатьох регіонах [10; 12].

У воєнний час найбільшим форматом стали пекарні, кав'ярні та кіоски зі швидким харчуванням. Адже такі формати не вимагають великих інвестицій при запуску [10].

На сьогодні важко передбачити точний вплив який матиме війна ресторану індустрію України, оскільки непередбачений розвиток призводить до тенденцій які є очевидними.

Для роботи закладу ресторанного господарства в умовах кризи потребують перегляду продуктової складові. Причому пріоритетними є продаж на виніс та доставка. Меню закладів харчування повинне бути активізоване з урахуванням певних чинників:

- забезпечення зручної тари та упаковки для транспортування;
- цінова конкуренція;
- термін приготування блюд;
- спосіб доставки на вибір;
- оптимізоване меню [11].

В «Українській ресторанній Асоціації» вважають, що порівняно з багатьма містами України добре почувається ресторанний бізнес у Чернівцях, Львові, Івано-Франківську. У цих містах справи краще ніж у центральній, східній та південній частинах країни [13].

Це пояснюється тим, що в Україні з 24 лютого в Україні зареєстрували майже 3,5 млн внутрішньо переміщених осіб, які евакуювалися до західних областей України, з міркувань безпеки [15].

Висновки. Ресторанний сектор через ескалацію російсько-української війни у 2022 р. переніс колосальний удар, водночас значній частині інституцій вдалося адаптувати або перемістити бізнес в нинішніх умовах.

Було досліджено динаміку діяльності підприємств роздрібної торгівлі, зокрема ресторанного бізнесу.

У роботі проаналізовано сучасний стан підприємств ресторанного господарства на ринку. У майбутньому бізнес повинен орієнтуватися на сучасні стратегії розвитку ресторану за напрямками роботи з персоналом, маркетингу та підвищення санітарії та безпеки умови в закладах.

Результати досліджень демонструють різкий спад підприємств роздрібної торгівлі, а в особливості ресторанного бізнесу, як основні фактори впливу були виділені масову еміграцію українців, диверсифікацію витрат громадян і втрата робочих місць українцями.

Адаптація до складних умов ведення бізнесу допоможе оптимізувати роботу в посткризовий період. Перспективними в цьому напрямку є такі вивчення тактики ресторанного господарства в регіональному аспекті та в різних форматах ресторану. Формування поведінки менеджерів ресторану та впровадження тактичних прийомів і прийомів щодо проектування та контролю бізнес-процесів ресторанного господарства дасть можливість підтримувати конкурентоспроможність та клієнтоорієнтовність, а використання інноваційних технологій управління та цифрових рішень забезпечить реалізацію стратегічних можливостей, ефективне управління операційною діяльністю та забезпечить розподіл ресторанні послуги.

Список літератури

1. Президент підписав указ про запровадження воєнного стану в Україні, Верховна Рада його затвердила. Офіційне інтернет-представництво Президента України: веб-сайт. Available at: www.president.gov.ua. (дата звернення: 10.12.2022)..
2. Дебет-кредит. Журнали online: інтернет-видання. Available at: online.dtki.ua/ (дата звернення: 10.12.2022).
3. Державна служба статистики України. Available at: ukrstat.gov.ua. (дата звернення: 10.12.2022).
4. Ринок HoReCa під час війни: поточний стан та ключові тенденції. Воркс Україна. Available at: voxukraine.org. (дата звернення: 10.12.2022).
5. Ресторанний бізнес під час війни: де найбільш інтенсивно відкриваються нові заклади. 24-Бізнес. Available at: 24tv.ua. (дата звернення: 10.12.2022).
6. Роїк О. Р., Маліш В. Особливості розвитку ресторанного бізнесу в Україні в умовах воєнного стану. Економіка та управління національним господарством. № 66. 2022. С. 77–92.
7. Пронь С. Стиль управління президента Джона Кеннеді: бажані уроки для сучасної

України. Американська історія та політика. 2016. № 2. С. 92–98.

8. Як український ресторанний бізнес адаптується до викликів війни: дослідження. Бізнес-район. Available at: business.rayon.in.ua. (дата звернення: 10.12.2022).

9. Національна ресторанна асоціація України Available at: nraua.org/news. (дата звернення: 24.05.2022).

10. Сиванич А. В. Бізнес-ідеї в умовах воєнного часу: як відновити ресторанний бізнес. Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» August 12, 2022; Zurich, Switzerland (2022): С. 20–21.

11. Босовська М., Бовш Л., Антонюк І. Ресторанні тактики: антипандемічний кейс. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2021. № 2 С. 113–132.

12. Poster. Available at: joinposter.com. (дата звернення: 10.12.2022).

13. Ресторанний бізнес у воєнний час: яка їжа, приміщення та в яких містах користуються попитом. Available at: delo.ua/uk/business. (дата звернення: 10.12.2022).

14. Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства: Наказ від 24.07.2002 №219. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02#Text>. (дата звернення: 10.12.2022).

15. Із 24 лютого в Україні зареєстрували майже 3,5 млн внутрішньо переміщених осіб. Available at: lb.ua. (дата звернення: 10.12.2022).

References

1. *Prezydent pidpysav ukaz pro zaprovadzhennya voyennoho stanu v Ukraini* [The President signed a decree on the introduction of martial law in Ukraine]. *Verkhovna Rada yoho zatverdyla* [The Verkhovna Rada approved it]. *Ofitsiyne internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy* [Official Internet representation of the President of Ukraine]. Available at: www.president.gov.ua. (Accessed 10 December 2022).
2. *Debit-credit. Zhurnaly online: internet-vydannya* [Magazines online: online publications]. Available at: online.dtki.ua. (Accessed on 10 December 2022).
3. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy* [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: ukrstat.gov.ua. (Accessed on 10 December 2022).
4. *Rynok HoReCa pid chas viyny: potochnyy stan ta klyuchovi tendentsiyi* [HoReCa market

during the war: current state and key trends]. *Vork Ukrayina* [Works Ukraine]. Available at: voxukraine.org. (Accessed on 10 December 2022).

5. *Restorannyi biznes pid chas viyny: de naybil'sh intensyvno vidkryvayut'sya novi zaklady* [Restaurant business during the war: where new establishments were opened most intensively]. 24-Business. Available at: 24tv.ua. (Accessed on 10 December 2022).

6. Roik, O. R., Malish, V. (2022). *Osoblyvosti rozvytku restorannoho biznesu v Ukrayini v umovakh voyennoho stanu* [Peculiarities of restaurant business development in Ukraine under martial law]. *Ekonomika i upravlinnya nacional'nym hospodarstvom* [Economy and management of the national economy]. no. 66. pp. 77–92.

7. Pron, S. (2016). *Styl upravlinnya prezydenta Dzhona Kennedi: bazhani uroky dlia suchasnoi Ukrainy* [President Kennedy's style of governance: desirable lessons for modern Ukraine] *Amerykanska istoriia ta polityka* [American history and politics], no. 2, pp. 92–98.

8. *Yak ukrayins'kyi restorannyi biznes adaptuyet'sya do vyklykiv viyny: doslidzhennya* [How the Ukrainian restaurant business adapts to the challenges of war: research]. *Biznes-rayon* [Business district]. Available at: business.rayon.in.ua. (Accessed on 10 December 2022).

9. *Natsional'na restoranna asotsiatsiya Ukrainy* [National Restaurant Association of Ukraine]. Available at: nraua.org/news. (Accessed on 10 December 2022).

10. Sivanich, A. V. (2022) *Biznes-ideyi v umovakh voyennoho chasu: yak vidnovyty restorannyi biznes* [Business ideas in wartime conditions: how to restore the restaurant business]. Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» August 12; Zurich, Switzerland, pp. 20–21.

11. Bosovska, M., Bovsh, L., Antonyuk, I. (2021). *Restoranni taktyky: antypandemichnyy keys* [Restaurant tactics: an anti-pandemic case]. *Zovnishnya torgivlya: ekonomika, finansy, pravo* [Foreign trade: economy, finance, law], no. 2, pp. 113–132.

12. Poster. Available at: joinposter.com. (Accessed on 10 December 2022).

13. *Restorannyi biznes u voyennyi chas: yaka yizha, prymishchennya ta v yakykh mistakh korystuyut'sya popytom* [Restaurant business in wartime: what food, premises and in which cities are in demand]. Available at: delo.ua/uk/business. (Accessed on 10 December 2022).

14. *Pro zatverdzhennya Pravyl roboty zakladiv (pidpryyemstv) restorannoho hospodarstva: Nakaz vid 24.07.2002 №219* [On the approval of the Rules of operation of establishments (enterprises) of the restaurant industry: Order dated 07.24.2002 no. 219]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02#Text>. (Accessed on 10 December 2022).

15. *Iz 24 lyutoho v Ukrayini zareyestruvaly mayzhe 3,5 mln vnutrishn'o peremishchenykh osib* [Since February 24, almost 3.5 million internally displaced persons have been registered in Ukraine]. Available at: lb.ua. (Accessed on 10 December 2022).

Objective. *The objective of the article is to study the activity of the restaurant business market in Ukraine in wartime conditions, the possibility of the operation of the restaurant business in the conditions of martial law, the determination of the main factors influencing the situation, the analysis of the consequences of a full-scale invasion on the functioning of restaurant business establishments, as well as the identification of key influencing factors that will help restaurant business establishments to stay on the market and ensure appropriate competitiveness in order to stay on the market of restaurant services.*

Methods. *When studying the functioning of the restaurant business market of Ukraine in recent years, such empirical and theoretical research methods were used as:*

Observation — on the dynamics of development of the restaurant business of Ukraine to identify changes.

Deduction — to identify factors affecting the functioning of the restaurant business.

Analysis — determination of the reasons for the impact of the received factors on the restaurant business market.

Comparison — to determine the results of the influence of the received factors on the functioning of the restaurant services market.

Results. *The dynamics of retail trade enterprises, in particular the restaurant business, were studied. The results of the research show a sharp decline in retail trade enterprises, which, in comparison with February 2022 (before the military intervention) to June 2022, the losses amounted to 11,011.2 million hryvnias, which is equal to 13.9 %, and in particular, the restaurant business, as the main factors of influence were highlighted mass emigration of Ukrainians, diversification of citizens' expenses and loss of jobs by Ukraini-*

ans. It was determined the areas in which the restaurant business suffered the most and in which it suffered the least losses.

Key words: restaurant business in Ukraine, restaurant business establishment, public catering, restaurant services market, restaurant business during martial law, retail trade enterprises.

Надійшла до редакції 12.12.2022

DOI : 10.33274/2079-4762-2022-52-2-58-66

JEL : G12, G14

УДК 336.761

Лижник Ю. Б.,
старший викладач

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: lyzhnyk_ub@donnuet.edu.ua

Федотова Т. А.,
канд. екон. наук,
доцент

e-mail: fedotova@donnuet.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНІЧНОГО ТА ФУНДАМЕНТАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІТЕНТІВ

UDC 336.761

Lyzhnyk Yu. B.,
Senior Lecturer

Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University
of Economics and Trade, Krivyi Rih, Ukraine,
e-mail: lyzhnyk_ub@donnuet.edu.ua

Fedotova T. A.,
PhD in Economic Sciences,
Associate Professor

e-mail: fedotova@donnuet.edu.ua

PECULIARITIES OF THE APPLICATION OF TECHNICAL AND FUNDAMENTAL ANALYSIS OF SECURITIES OF UKRAINIAN ISSUERS

Мета. Метою статті є дослідити специфічні особливості функціонування українського ринку цінних паперів зокрема його біржового сектору, окреслити його основні відмінності від світових фондових ринків, визначити особливості застосування інструментарію технічного і фундаментального аналізу цінних паперів до акцій українських емітентів та оцінити стан українського фондового ринку в умовах війни.

Методи. Під час проведеного дослідження було використано наступні методи: діалектичний метод пізнання процесів і явищ (для аналізу особливостей та стану розвитку фондового ринку України); графічний (для відображення тенденцій зміни біржових індексів); методи технічного аналізу (побудову MACD-гістограм; побудову Price Oscillator (OSC); розрахунок індексу відносної сили RSI) та фундаментального аналізу (багатофакторне прогнозування ціни акції); абстрактно-логічний метод (для формування результатних висновків дослідження).

Результати. В результаті проведеного дослідження особливостей функціонування українського ринку цінних паперів зокрема його біржового сектору, було з'ясовано, що обсяг торгівлі акціями та похідними фондовими деривативами займає менше 2% угод від усього фондового ринку України, більша частина якого проходиться на торгівлю облігаціями, переважно на операції з облігаціями внутрішніх державних позик.

Специфічна ситуація склалася на українському фондовому ринку після початку війни: були припинені котирування акцій українських емітентів та «заморожено» обидва біржові індекси. Майже півроку український фондовий ринок існував лише як ринок державних облігацій, в тому числі ринок військових облігацій. Лише з серпня 2022 р. відновилися котирування акцій українських емітентів

© Ю. Б. Лижник, Т. А. Федотова, 2022